

**Bataaxal bi Yàlla may Pool,
mu bind ko
WAA EFES**

1 ¹Man Pool, ndawul *Kirist Yeesu ci coobarey Yàlla, maa leen di bind, yéen gaayi Yàlla yu sell yi te gëm Kirist Yeesu ci dëkku Efes. ²Yal na leen Yàlla sunu Baay ak Boroom bi Yeesu Kirist may yiw ak jàmm.

³Cant ñeel na Yàlla Baayu sunu Boroom Yeesu Kirist, mi nu sotti ci sunu boka ci Kirist lépp luy barkeel ci baatin te nekk ca bérab yu kawé ya. ⁴Ndaxte ba àddina sosoogul, tànn na nu ci Kirist, ngir nu mana teew fa kanamam, sell te ñàkk sikk. Ci kaw mbëggeelam^a ⁵séddoo na nu lu jiitu, def nu ay doomam jaarale ko ci Yeesu Kirist, ndaxte looloo doon yéene ju rafet, ji mu tëral ci coobareem. ⁶Na ndamam jolli ndax yiw wu réy, wi mu nu sotti ci Soppeem bi.

⁷Moom *jot na nu ak deretam ji ñu tuur, maanaam baal nu sunuy bàkkaar, ci kaw yiw wu yaatu, ⁸wi mu nu baawaanal. Yàlla sol na nu xel mu mat ak dégg, ⁹ci feeñal nu mbóoti coobareem, dëppook yéeneem ju rafet, ji mu jaarale ci Kirist. ¹⁰Mu tëral ne, bu jamono yi wéyee ba lépp mat, dina dajale lépp ci kilifteefu Kirist, muy ci kaw, muy ci suuf. ¹¹Am nanu cér ci moom bu nu Yàlla sédd lu jiitu ci dogalam, moom miy doxal lépp ci ni mu ko àttee ci coobareem. ¹²Noonu nuy jollil ndamam, nun ñi jékka wékk sunu yaakaar ci Kirist.

¹³Yéen itam, bi ngeen déggee kàddug dëgg gi, di xibaaru jàmm, bi leen tegtal yoonu mucc, te ngeen gëm ko, Yàlla tàmpé na leen ni ñoñam ak *Xel mu Sell, mi mu dige woon. ¹⁴Te Xel mi mooy dawal gi nu Yàlla jox ci cér, bi mu nu dencal, ba kera muy goreel ñi mu *jotal boppam, te ñépp jollil ndamam.

Pool sant na Yàlla, di ñaanal ñi gëm

¹⁵Bi ma déggee nag seen ngëm ci Boroom bi Yeesu ak seen mbëggeel ci gaayi Yàlla yu sell yépp, ¹⁶duma noppee sant Yàlla,

---

^a1.4 Manees na ko tekki nii it : ñàkk sikk ci biir mbëggeel. 5 Séddoo na...

di leen boole ci samay ñaan. ¹⁷Li may ñaan Yàllay sunu Boroom Yeesu *Kirist, di Baay bi yelloo ndam, mooy lii : mu sol leen xel mu xóot, te xamal leen boppam ¹⁸ci leeral seeni xol. Noonu dingeen xam yaakaaru ëllëg, ji leen Yàlla wooye, di ndam lu xel manta daj, li nekk ci cér, bi mu dencal gaayam yu sell yi. ¹⁹Ngeen xam it, ni kàttanam màgge ba jéggi dayo, jëm ci nun ñi gëm, dëppook dooleem ju ràññiku, ²⁰ji mu jëfe ci Kirist, ci li mu ko dekkal, dëël ko ci ndijooram ca bérab yu kawe ya, ²¹mu tiim lu sore malaaka yépp, muy kilifa, boroom sañ-sañ, boroom doole mbaa buur, te gëna màgg wépp tur wu ñu mana tudd, muy tey, muy ëllëg. ²²Yàlla suufeel na lépp fi kanamam, def ko kilifag lépp ci mbooloom ñi gëm, ²³miy jëmmam, di matug Kirist, mi fees mbindeef mu ne ci fànn gu ne.

Ku gëm Kirist dina nekk nit ku bees

2 ¹Yéen itam Yàlla dekkal na leen, yéen ñi doon ndee fa kanamam ci seeni moy ak seeni bàkkaar. ²Ci biir yooyu ngeen doon dund démb, topp doxalinu àddina, tey déggal kilifag boroom sañ-sañ yi ci jaww ji, di xel mu bon miy jëf ci kureelu ñi déggadil Yàlla. ³Nun it booba àndoon nanu ak ñoom ca seen dund ga, di topp sunu bakkan ciy wut bânneexi yaram ak coobarey xel. Noonu ci sunu bindu nit yeyoo nanu meru Yàlla, ni ña ca des. ⁴Waaye Yàlla mi bare yërmande, ci kaw mbëggeel gu réy, gi mu am ci nun, ⁵dundalaat na nu ak *Kirist, fekk ndee lanu woon fa kanamam ci sunuy bàkkaar— ci kaw yiwu Yàlla ngeen mucce. ⁶Te dekkal na nu ak Kirist Yeesu, dëël nu ak moom ca bérab yu kawe ya. ⁷Noonu ba fu jamono yem, dina lañal fi sunu kanam yiwam wu réy wi xel manta takk, jaar ci baaxaay gi mu nu won ci Kirist Yeesu. ⁸Ndaxte ci yiwu Yàlla ngeen mucce ci kaw ngëm, te loolu jógewul ci yéen, mayu Yàlla la ; ⁹du peyu jëf, ba kenn di ci kañu. ¹⁰Ndaxte jëfu Yàlla lanu ; moo nu bind ci Kirist Yeesu, ngir nu wéy ci jëf yu rafet, yi mu nu fàgguloon ca njàlbéen ga.

Ñi gëm Kirist, benn lañu

¹¹Kon nag yéen ñi dul Yawut cib juddu, yéen ñi xaraful, te ñi xaraf ci seen yaram ci loxol nit ñoo leen teg ay yéfar, fàttalikuleen lii : ¹²booba amuleen woon benn cér ci *Kirist, mbaa benn baat ci kureelu *bànni Israyil. Bökkuleen woon ci kóllère, gi Yàlla fas ak ñoom, te ëmb dige ya. Amuleen woon

benn yaakaar mbaa benn xam-xamu Yàlla ci àddina. ¹³Waaye léegi ci seen bokk ci Kirist Yeesu, yéen ñi sore woon jege ngeen ndax deretu Kirist ji ñu tuur.

¹⁴Ndaxte mooy sunu jàmm, moom mi jël Yawut ak ki dul Yawut, def nu benn. Ñag bi doxoon sunu diggante te sosoon sunu dëngoo, moo ko màbb ci li mu joxe yaramam, ¹⁵far noonu yoonu *Musaa, muy ndigal ya ak dogal ya. Noonu la nu jële, Yawut ak ki dul Yawut, def nu benn ci moom, ba nu jàmmoo. ¹⁶Nun ñaar, ñi def benn jëmm, jubale na nu ak Yàlla ci dee, gi mu dee ca bant ba ñu ko daajoon, dindee noonu sunu tongoonte. ¹⁷Bi mu ko defee mu ñëw, yégalsi nu xibaaru jàmm fa kanam Yàlla, yéen ñi sore woon ak nun ñi jege. ¹⁸Ndaxte nun ñaar ñépp am nanu bunt ci Yàlla Baay bi, jaar ci Kirist, ci ndimbalu menn *Xel mu Sell mi.

¹⁹Noonu dootuleen ay doxandéem mbaa ay gan, waaye am ngeen baat ci kureelu gaayi Yàlla yu sell yi, te waa këram ngeen. ²⁰Yéena ngi sukkandikoo ci fondamaa, bi ndawi *Kirist yi ak yonent yi tabax, te Kirist Yeesu ci boppam di doju dalil wa. ²¹Ci moom la doj yépp ràbbloo, ba tabax bi jóg, di manggalukaay bu sell ngir Boroom bi. ²²Ci seen bokk ci Kirist, Yàlla boole na leen tabax yéen itam, ba ngeen nekk dëkkukaayam, jaar ci *Xel mu Sell mi.

Sasu Pool ci xamle xibaaru Kirist ci xeet yi dul Yawut

3 ¹Kon nag maa ngi leen di ñaanal, man Pool mi ñu tēj kaso ci turu *Kirist ndax sas wi may bey ci yéen, xeet yi dul Yawut. ²Wóor na ma ne dégg ngeen yenub xamle yiwu Yàlla, bi mu ma jagleel jëm ci yéen. ³Yàlla feeñu na ma, xamal ma mbóoti mbir mi mu tëral, ni ma leen ko binde ci kàddu yu néew. ⁴Bu ngeen jàngee loolu, dingeen mana xam bu wér dégg, gi ma am ci mbóoti mbiri Kirist. ⁵Ci jamono yu weesu, loolu kumpa la woon ci doom Aadama, waaye léegi Yàlla feeñalal na ko ay ndawam ak yonentam yu sell yi, jaarale ko ci *Xel mu Sell mi. ⁶Mbir mi nii la tédde : léegi xeet yi dul Yawut dañoo bokksi cér ak Yawut yi, bokk ak ñoom jenn jëmm, bokk wàll ci xéewal yi Yàlla dige ci Kirist Yeesu, te xibaaru jàmm bi xamle ko.

⁷Xamle xibaaru jàmm boobu nag, Yàlla fal na ma ci jawriñ ci kaw yiwam, te di ma dooleel ci kàttanam. ⁸May na ma, man mi gëna tuuti ci gaayi Yàlla yu sell yi, may xibaar xeeti àddina barkeel yu xel dajul yi ci Kirist ; ⁹te it may sulli melokaanu mbir mu xóot,

mi Yàlla tëral te doon kumpa njàlbéen ga ba tey ci moom mi sos lépp. ¹⁰Waaye léegi nee na fàññ, ngir kilifa yi ak boroom sañ-sañ yi ca bérab yu kawe ya mana xam ni Xelum Yàlla xóote, jaar ci li ñu gis ci mbooloom ñi gëm Kirist. ¹¹Mooy dogal bi sax dàkk, te Yàlla tëral ko ci Kirist Yeesu sunu Boroom. ¹²Ci turam am nanu kóolote fa kanam Yàlla, ak bunt bu yaatu ci moom ci kaw ngëm. ¹³Maa ngi leen di ñaan nag, ngeen baña yoqi ndax coono, yi may jële ci bey sama sas ci yéen, xam ne coono yooyu ñoo leen di jural ndam.

Pool ñaanal na ñi gëm, ñu sax ci Kirist

¹⁴Moo tax maa ngi sukk, jublu ci Yàlla Baay ¹⁵biy cosaanul njaboot gépp, muy ci kaw, muy ci suuf. ¹⁶Ma di ko ñaan, mu may leen, ci kaw ndamam lu amul kem, *Xel mu Sell mi feddali seen baatin ak kàttan gu mag, ¹⁷ba *Kirist dëkk ci seeni xol ci kaw ngëm. Te ngeen sax noonu te sampu ci mbëggeelu Yàlla, ¹⁸ba jagoo, yéen ak gaayi Yàlla yu sell yépp, guddaay ba, yaatuwaay ba, kawe ga ak xóotaay ba, ¹⁹te xam mbëggeelu Kirist, gi raw mépp xel. Noonu dingeen fees dell ak matug Yàlla.

²⁰Léegi nag, na ndam li féete ak Yàlla, mi mana yeggale lépp luy ñaan mbaa yéene, ba weesu ko fuuf, dëppook kàttan giy jëf ci nun ; ²¹moo yelloo ndamul mbooloom ñi gëm jamonoy jamono ba fàww, jaar ci Kirist Yeesu. Amiin.

Mbooloom ñi gëm, jenn jëmm la, ni céri yaram

4 ¹Man mi ñu tëj kaso ngir Boroom bi nag, maa ngi leen di dénk, ngeen dund dundin wu yellook wooteb Yàlla. ²Ngeen woyof toyoy te lewet, di muñalante tey baalante ci mbëggeel, ³te dem ba fu seen kàttan yem, ngeen likkoo ci jàmm, bay sàmm booloo gi leen Xelum Yàlla may.

⁴Jenn jëmm moo am, menn Xel, ak jenn yaakaaru ëllëg ju wooteb Yàlla ëmb. ⁵Benn Boroom it a am, genn ngëm, ak benn seede ngëm ci li ñu leen *sóob ci ndox. ⁶Te jenn Yàllaa am, di Baayu ñépp, mu tiim ñépp, fees ñépp te dëkk ci ñépp.

⁷Waaye ku nekk ci nun ak mayam, ni nu ko *Kirist séddalee. ⁸Looloo tax Mbind mi ne :

« Yéeg na ba ca fa gëna kawe,
yóbaale mbooloom noon mu bare, mi mu not,
tey séddale nit ñi ay may. »

⁹Su nu waxee ne « yéeg na, » li moo ci génn : daa jékka wàcc ba ca bérab ya gëna suufe. ¹⁰Ki wàccoon moo yéegaat, ba tiim

asamaan yépp, ngir fees lépp. ¹¹Moo may ñii di ay ndawam, ñii ay yonent, ñii ay taskati xibaaru jàmm bi, ak ñeneen ñuy sàmm mbooloom ñi gëm te di ko jàngal. ¹²Maye na léen, ngir ñu waajal gaayi Yàlla yu sell yi, ñu mana bey seen sas ci taxawal mbooloom Kirist, di jëmmam. ¹³Noonu nu mànkoo ci sunu ngëm ak ci xam *Doomu Yàlla ji, ba kera nuy egg ci nekk nit ku sotti te taxaw taxawaay bu dëppook matug Kirist.

¹⁴Noonu dootunu ay gone yu njànglem nit ku ñëw di fàbbi ci seeni làqarci ak seeni pexe, nu mel ni ay gaal yu duus yi ak ngelaw li di baaje. ¹⁵Waaye dinanu wax dëgg, ëmb ko ci mbëggeel, bay màgg ci fànn gu ne ci sunu bokk ci Kirist. Mooy bopp, ¹⁶te jëmm jépp ci moom lay dunde, di jëmm ju ràbboo te dëggoo ci bépp tenqo, te cér bu nekk di def warugaram. Noonu jëmm ji di yokku ak a màgg ci biir mbëggeel.

Sunu jikko ju jëkk ak sunu jikkoy tey

¹⁷Maa ngi leen di wax lii nag, te di ko dëggal ci kanam Boroom bi : buleen dundeeti ni xeeti àddina yi, ci seeni xalaati neen ¹⁸ak seen xel mu lëndëm. Dañoó génn ci dundu Yàlla, ndax umple gi ñu am ci moom, ak li ñu ko tëjal seen xol. ¹⁹Seen xol dafa dërkiis, ba ñu bayliku ciy topp seen nafsu, di sóobu ci bépp sobe te xér ci.

²⁰Waaye du dundin woowu ngeen jàng ci *Kirist. ²¹Ndax yaakaar naa ne dëgg ngeen Kirist te jàng ngeen ci moom, ba xam dëgg gi Yeesu ëmb. ²²Maanaam ngeen yulli seen jikkoy judduwaale ju bon ji daan fés ci seeni jéf, di gëna yées, te ànd ak i bëgg-bëggam yu di naxi kese. ²³Te ngeen yeeslu ci seen biir xel, ²⁴te soloo jikko ju bees, ji Yàlla sàkk ci njubte lu dëgggu ak sellaay gu dëgggu.

Melow dund gu bees

²⁵Kon nag bàyyileen di fen, tey wax dëgg kenn ku nekk ci moroomam, ndax ku nekk sa genn-wàllu moroom nga. ²⁶Ku mer, bu mu jàll aw kaañ; bu jant bi sowaale seen mer, ²⁷ba ngeen may *Seytaane bunt. ²⁸Ku daan sàcc, na ko dëddu te jublu ci liggéey lu baax ci ay loxoom, ngir mu mana dimbali ñi néew doole.

²⁹Bu genn kàddu gu ñaaw génn ci seen gëmmin, waaye su wax yegsee, nangeen wax lu rafet, ba faj soxlay seeni moroom, te teg ñi leen di déglu ci yoonu yiw. ³⁰Buleen yóbbe tiis Xelu

Yàlla mu Sell, mi leen tàmpé ngir bésu goreel ba. ³¹Dëdduleen lépp luy wex mbaa tàng bopp, luy mer mbaa coow, lépp luy xaste mbaa coxor. ³²Te ngeen baax ci seen diggante, di laayante biir tey baalante, ni leen Yàlla baale ci turu *Kirist.

5 ¹Yéen nag ñiy goney Yàlla, yi mu bëgg ci xolam, royleen ko ci loolu. ²Ngeen wéer seen dund ci mbëggeel, mel ni Kirist mi nu bëgg, ba joxe bakkanam ngir nun, di sarax su ñu jébbal Yàlla te neex ko ni xetu latkoloñ.

³Waaye naka njaaloo ak bépp sobe mbaa bëgge, jéllale naa jéf ji sax, waaye bu ko làmmiñ tudd, ni mu jekke ci gaayi Yàlla yu sell yi. ⁴Dawleen it lu jekkadee, ni wax ju ñaaw mbaa waxi caaxaan ak kaf yu bon, te ngeen sax ci sant Yàlla. ⁵Na leen wóor ne kenn ku jikkowoo ndoxaan, sobe mbaa bëgge, maanaam bokkaale Yàlla, kooku du am cér ci nguuru Kirist ak Yàlla. ⁶Bu leen kenn nax ci ay waxi neen, ndaxte jéf yooyooy tax meru Yàlla di wàcc ci kurelu ñi ko déggadil. ⁷Kon nag buleen séq ak ñoom dara. ⁸Lëndëm ngeen woon, waaye léegi leer ngeen ndax seen bokk ci Boroom bi.

Dundeleen ni ay goney leer

Dundeleen nag ni ay goney leer. ⁹Leer, mbaax lay meññ, njub ak dëgg. ¹⁰Dëggal-leen ci seeni jéf li neex Boroom bi, ¹¹te daw lépp luy jéfi lëndëm yu amul njariñ, bay weer sax ku koy def. ¹²Ndaxte waxtaane sax li ñuy def ci nëbbu, lu ruslu la ; ¹³waaye leer, lu mu ëmb, fésal ko. ¹⁴Ndaxte lu jaxasoo ak leer di leer. Looloo tax ñu ne :

« Yewwul, yaw mi nelaw,
te jóge ci biir néew yi,
kon *Kirist dina ne ràññ ci yaw,
ni leeru jant buy fenk. »

¹⁵Noonu sàmmleen seen dundin, waxuma ni ñu amul xel, waaye ni ñu am xel, ¹⁶tey jariñoó jot gi, ndaxte nu ngi ci jamono ju bon. ¹⁷Buleen ñàkk bopp nag, waaye xamleen liy coobarey Boroom bi. ¹⁸Buleen màndi it ci sàngara, liy ndeyi ñaawteef, waaye feesleen ak *Xel mu Sell mi ; ¹⁹di waxante ci seen biir ci ay taalifi Sabóor, ciy woy ak i cant yu tukkee ci Xelum Yàlla, di woy ak a kañ Boroom bi ci seen xol. ²⁰Gërëmleen Yàlla Baay bi ci turu Yeesu Kirist Boroom bi, fu ngeen mana tollu, ci lu mu mana doon ; ²¹teg ca nangul sa moroom ci biir wegeelu Kirist.

Diggante góor ak soxnaam

²²Naka yéen jigéen ñi, nangeen nangul seeni jëkkër, ni su doon Boroom bi. ²³Ndaxte góor mooy kilifag soxnaam, ni *Kirist nekke kilifag mbooloom ñi gëm, muy jëmmam ji muy sàmm. ²⁴Ni mbooloo mi nag jiitale Kirist, noonu la jigéen ji wara jiitale jëkkëram ci lépp.

²⁵Yéen nag góor ñi, na ku nekk bëgg soxnaam, ni Kirist bëgge mbooloo mi, ba joxe bakkanam ndax moom, ²⁶ngir sellal ko ak kàddoom, ba mu laab ni ku sangu set. ²⁷Noonu dina ko jël, mu mel ni séet bu ñu waajal, di mbooloom mu soloo ndam, te gàkkul, rasul, taqul leneen, waaye mu sell te amul sikk.

²⁸Na góor bëgg soxnaam, ni mu bëgge boppam. Bëgg sa soxna, bëgg sa bopp la. ²⁹Ndaxte kenn masula bañ sa yaram. Waaye danga koy dundal, di ko fonk. Noonu it la Kirist fonke mbooloo mi ; ³⁰ndaxte noo di céri jëmmam. ³¹Mbind mi nee na : « Looloo tax góor di teqalikook ndeyam ak baayam, ànd ak soxnaam, ñoom ñaar doon kenn. » ³²Loolu ëmb na mbóot mu xóot ; man maa ngi wax ci lu jëm ci Kirist ak mbooloo mi. ³³Waaye li teew, na góor gu nekk bëgg soxnaam, ni mu bëgge boppam, te jigéen ji weg jëkkëram.

Diggante waajur yi ak seen njaboot

6 ¹Naka yéen xale yi, nangeen déggal seeni waajur, ci li ngeen bokk ci Boroom bi, ndaxte looloo rafet. ²« Teralal sa ndey ak sa baay, » mooy ndigal li jëkka ëmb dige, ³maanaa : « ngir nga am gudd fan gu ànd ak jàmm. »

⁴Yéen baay yi it, buleen bundxataal xale yi, waaye ngeen yar léen, di léen yemale ak a yee ci Boroom bi.

Diggante jaam ak sangam

⁵Yéen jaam yi, nangeen déggal seeni sang yu àddina, boole ci ragal ak wegeel, di ko def ak xol bu laab, ni su doon ngir *Kirist. ⁶Buleen ko def rekk ci ngistal, ngir sàkku ngërëmu nit, waaye ni ay jaami Kirist, di jëfe coobarey Yàlla ak seen xol bépp. ⁷Beyleen seen sas nag ak xol bu tàlli, ni su doon ngir Boroom bi te du nit, ⁸xam ne ku def lu baax, Boroom bi delloo la ko, muy jaam, muy gor.

⁹Yéen it sang yi, jëfeleen noonu seen diggante ak seeni jaam, te dëddu gépp raglu, xam ne yéena bokk benn Boroom ci asamaan, te ñépp a yem fi moom.

Xeex ak Seytaane

¹⁰Léegi nag doolewuleen ci Boroom bi te soloo kàttanam gu mag gi. ¹¹Gànnayooleen yérey xarey Yàlla yépp, ngir mana jànkoonde ak pexey *Seytaane. ¹²Ndaxte ndëndu xare jib na, waxuma sunu diggante ak nit ñi, waaye ak kilifa yiy nëxal àddina si, ñuy kilifa yi ak ay boroom sañ-sañ, di gaayi Seytaane yi ci bérab yu kawé yi. ¹³Kon nag gannaayooleen yérey xarey Yàlla yépp, ba mana jànkoonde jamono ju xeex bi taree, not lépp te taxaw temm.

¹⁴Taxawleen kon temm, geñoo dëgg te sàngoo njub, muy seen kiiraayu dënn. ¹⁵Solooleen jàmm, ji xibaaru jàmm biy joxe, ni ay dàll ci seeni tànk, ba jekk ci lépp. ¹⁶Defleen it ngëm, muy seen pakk, ba mana fé! jum yi leen Seytaane di fitt. ¹⁷Defleen mucc, muy seen mbaxanam xare, ak kàddug Yàlla, muy jaasi ji leen *Xel mu Sell mi téggal. ¹⁸Deeleen ñaan ci xeeti ñaan yépp ci kàttanu Xel mu Sell mi, te sax ci ak farlu gu mat sèkk, di ñaanal gaayi Yàlla yu sell yi yépp.

¹⁹Te buleen ma ci fàtte, ngir waxtu wu ma ubbee sama gémmiñ, ma am lu ma wax, ba mana xamle ak fit wu dëgër mbóoti xibaaru jàmm bi. ²⁰Ndaw laa ci, lu ñu jéng ; yal na ma Yàlla may fit wu ma waxe, ni mu ma ware.

Tàggoo

²¹Yónnee naa leen Tisig sama mbokk, mi ma sopp, te muy jawriñ ju takku ci liggéeyu Boroom bi, ngir mu xamal leen lépp li aju ci man ak li may def. ²²Maa leen ko yónneel sama bopp, ngir ngeen xam li nu nekke, te mu dëfal seeni xol.

²³Yéen bokk yi, yal na leen Yàlla Baay bi ak Yeesu *Kirist Boroom bi may jàmm ak mbëggeel gu ànd ak ngëm. ²⁴Yal na yiwu Yàlla ànd ak ñépp, ñi bëgg Boroom bi Yeesu Kirist ak mbëggeel gu sax.